

CONSCIÈNCIA
D'ARA
I la setmana que ve:
Per una religiositat
crítica

Estils

Andrés Sánchez Robayna: mirada conscient

El poeta canari ha desplegat al llarg dels anys una obra amb una gran dimensió espiritual

DÍDAC P. LAGARRIGA
BARCELONA

“Unes pobres paraules, amb el seu sol batec, / traspassen la matèria del món, i en nosaltres / el món reapareix, i el dir és un acte, / una forma dispar de la contemplació / i de l'acció...”, escriu, en castellà, el poeta canari a *Por el gran mar* (Galaxia Gutenberg), el seu últim llibre, aparegut aquesta primavera.

La paraula poètica com a pinzell i mirall, llanterna i cova. Andrés Sánchez Robayna (Las Palmas, 1952) ho té clar: “Som l'entranya de la paraula. En la paraula som engendrats. No es posseeix una poètica, sinó que en tot cas s'és posseït per ella”. Així, el poema esdevé “regne de reconciliació i d'entrecruament” que funciona com a “rampa cap a l'experiència interior, tant a l'interior conegut com a l'interior desconegut”, i manté la constant de “celebració tant de l'invisible com del visible”.

En aquest sentit, no dubta en qualificar el poema “d'acte litúrgic”, i també de “barca mística”. Una poesia que, com a “operació sacrificial”, aspira “a fer sagrat el que ha pogut tocar amb la paraula”. En la seva experiència, el poema busca “abocar llum sobre el ser i sobre l'existència, busca, en sentit estricte, la il·luminació”. “En el poema –afegeix– el que més m'importa i m'arrossega és justament el que desconec: el que el mateix poema em revela o que queda, finalment, com a no-coneixement, com a enigma”. Agafant-se a la màxima de l'escultor Richard Serra, que va dir que, a través del treball, no busca reciclar el que sap, sinó descobrir el que no sap, Sánchez Robayna obre la paraula rebuda i hi fondeja per regalar-nos una mirada conscient, perseverant, en què els records d'infantesa, per exemple, no tornen a través de la invocació, sinó que es manifesten novament, com per primera vegada, de la mateixa manera que apareixen sobre el paper gestos quotidians, repicar de campanes o el paisatge insular. Dilució d'espai i temps, o més aviat fusió, sense necessitat d'un llenguatge barroc, acostant-se a la paraula perquè recuperi un sentit primer. Senzill. “La pobresa és, en art, intensitat, fondària. Aquesta és la seva riquesa estranya, paradoxal. Sempre m'han agradat els poemes (i els artistes) ascètics. En un doble sentit: aquells que busquen el perfeccionament espiritual i, de manera in-

separable, tracten de despollar la seva expressió”.

En un altre dels poemes del seu últim llibre hi llegim: “¿Hem de fer nostres les paraules / que arriben a nosaltres com en ones, / sense entendre-les, però estimant-les ja, / com si el mateix estimar fos una forma / d'entendre, com si les paraules / penetressin la carn i fossin u, / un mateix ésser amb tota la nostra carn? / Vaig fer meves, així, / paraules que deien, / com absortes, / el món, sense que el món, / indiferent, res, / res que jo pogués entendre, / oferís en resposta. I vaig veure que el món / podia prescindir de les paraules / per ser. Però endins, en el seu interior / grumollós, en el més fons, / un nou ésser bategava, un món nou, / un foc nou. Allà, / poderoses, les aigües de la nit / fulguraven, perfecte migdia, / foc en el si de la foscor”.

“M'importa ben poc qui escriu bons poemes –afirma–. Els poemes, al final, solen anar desprenent-se dels seus autors i apareixen com a obres o fruits d'una tradició. El seu autor és el menys important”. I afegeix: “El poema és a vegades un retrobament amb una veritat oblidada. Alguna cosa que vam saber una vegada i hem perdut. Llavors la retrobem. Però es tracta d'un retrobament, no d'una recuperació ni d'una possessió. És, en tot cas, el reconeixement

El mar i el Teide durant una posta de sol a Tenerife, lloc de naixement i inspiració del poeta Andrés Sánchez Robayna.

GETTY

d'una ignorància”. Poesia religiosa? Depèn de què entenguem per això. De fet, ell mateix escriu, en una de les seves notes poètiques, que “els poetes que insisteixen en parlar de Déu són, precisament, els menys religiosos” i que, com va dir Novalis, “tot sentir absolut és religió”.

Autor d'una obra poètica reconeguda internacionalment i que va començar l'any 1970 amb *Día de aire*, també ha traduït al castellà diversos poemes, entre els quals els catalans Joan Brossa, Ramon Xirau i Salvador Espriu (va rebre el Premio Nacional de Traducció el 1982 per la seva versió de la poesia completa d'aquest últim). Actualment dirigeix el Taller de Traducció Literària de la Universitat de La Laguna, a Tenerife, illa que sorgeix com a continuïtat font d'inspiració. Insularitat, també, del paisatge intern: “Desconfio dels escriptors i artistes massa visibles”, confessa. D'aquest amor per les illes en va sorgir, fa vuit anys, el llibre *Cuaderno de las islas* (Lumen), barreja d'assaig i prosa poètica al voltant de les illes i que clou amb una antologia de poemes de diversos autors sobre el tema.

El got d'aigua

El 2015 va repetir el mateix format –barreja d'assaig, notes i antologia de poemes– per aprofundir en un altre tema vinculat, en certa manera, amb

les illes però que, sobretot, resumeix el món poètic de Sánchez Robayna: el got d'aigua. “Com en tota imatge –explica–, no es tracta de desxifrar-ne el sentit, sinó d'habitar-ne el misteri”. Quotidianitat, simplicitat, simbolisme i la irresistible crida d'un objecte que espera donen peu a un ventall de comentaris, poemes i reflexions recollits a *Variaciones sobre el vaso de agua* (Galaxia Gutenberg). “Com una cosa tan simple, tan modesta, té aquest poder de seducció en la nostra consciència?”, es pregunta davant d'un got d'aigua que és, en primer lloc, “diàleg entre el que és líquid i el que és sòlid”, si bé forma part d'aquells objectes tan quotidians “que acostumem a mirar amb indiferència i situem a l'extrem mateix de la invisibilitat”.

“El got d'aigua –continua el poeta– no és, en si mateix, un objecte de contemplació, però en el seu simple estar, i fins i tot en la seva espera, ens incita a mirar-lo en la seva quietud. No hi ha, no podria haver-hi, recolliment reflexiu, tan necessari per a la vida de l'esperit, sense aquesta quietud”. Una mirada poètica, la de Sánchez Robayna, presa per la revelació subtil, atenta i reverencial. O, com diria un altre poeta, el mexicà José Gorostiza, “la poesia ha tret a la llum la immensitat dels mons que tanca el nostre món”. —

CALCES VALUOSES Un tribunal d'apel·lació de Nova York ha tombat un recurs de Madonna, que volia impedir la subhasta d'unes calcetes de seti seves. L'amiga a qui les va deixar es podrà emportar, per tant, un bon pessic amb la venda.

Gent

TEXT:
JOAN CALLARISSA

tacions dels premiats durant el sopar, que enguany era a càrrec de Joel Castanyer, Premi Nacional de Gastronomia de l'any passat i premiat amb una estrella Michelin per la seva tasca al capdavant del restaurant La Boscana, a Bellví, el Pla d'Urgell.

L'Acadèmia Catalana de Gastronomia ha distingit enguany amb el Premi Nacional de Gastronomia Fina Puigdevall, xef i propietària del restaurant Les Cols, a Olot. L'ens vol distingir la seva contribució a la gastronomia catalana i al territori. Puigdevall és una cuinera autodidacta que va obrir el restaurant Les Cols el 1990. Les receptes de la seva mare, la tradició catalana i el producte local han estat els seus principals trets als fogons. Té dues estrelles Michelin des del 2010.

Rafa Zafra, xef del restaurant Estimar, va recollir el seu premi Revelació ahir a la nit. El guardó reconeix la tasca d'aquest jove format a Sevilla i entrenat amb Ferran Adrià. Actualment, Zafra està al capdavant del seu propi restaurant, l'Estimar, un projecte familiar desenvolupat amb la seva dona, Anna Gotanegra.

Les altres distincions han estat d'enguany han estat per a Joan Carles Ibáñez del restaurant Lasarte, amb el premi Cap de Sala; i per a Cristina Jolonchi i Pau Arenós, que han rebut el premi Especial de l'Acadèmia per la seva reconeguda tasca en la divulgació de la gastronomia a *La Vanguardia* i *El Periódico*, respectivament. —

L'Acadèmia Catalana de Gastronomia premia els talents del país

L'Acadèmia Catalana de Gastronomia i Nutrició va fer ahir al vespre el lliurament dels Premis Nacionals de Gastronomia amb un sopar de gala en el qual també es van commemorar els 30 anys de vida de la institució. L'acte, que va tenir lloc a la Casa Lotja de Mar, va estar presidit per la consellera de presidència de la Generalitat, Meritxell Budó, per la consellera d'agricultura, Ramaderia, Pesca i Alimentació, Teresa Jordà i per Miquel Valls, president de Cambra de Comerç.

Els encarregats de dirigir l'esdeveniment van ser els periodistes Laura Rosel i Antoni Bassas, que van fer les presen-

Retirada la demanda contra Cristiano

L'exmodel Kathryn Mayorga va retirar al maig la demanda per violació que pesava contra el futbolista Cristiano Ronaldo en un jutjat de Las Vegas, als Estats Units, segons informava ahir l'agència Bloomberg, que no especificava si el portuguès ha arribat a algun acord extrajudicial amb ella. Mayorga l'hauria denunciat l'any passat per uns fets que van passar fa deu anys a Las Vegas, quan ell n'hauria abusat en una habitació d'hotel. En fer-se públics els suposats fets, l'exmadridista ho va negar tot. “Nego fermament les acusacions fetes en contra meua. La violació és un crim abominable. Com que tinc la consciència neta, puc esperar amb tranquil·litat els resultats de totes i cadascuna de les investigacions”, va expressar. —

FIRMA FOTO